

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Mededinging en
Consumenten

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000
T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGETM-MC / 16146072

Uw kenmerk
2016Z16457 en 2016Z16838

Datum 7 oktober 2016

Betreft Beantwoording vragen over de toegezegde evaluatie van de
Winkeltijdenwet en over het opleggen van boetes aan een winkelier die
op zondag zijn winkel niet openstelt

Geachte Voorzitter,

Hierbij zend ik uw Kamer de antwoorden op vragen van de leden Dijkgraaf (SGP), Bruins (ChristenUnie) en Gesthuizen (SP) over de toegezegde evaluatie van de Winkeltijdenwet (ingezonden 13 september 2016, kenmerk 2016Z16457) en antwoorden op vragen van de leden Dijkgraaf (SGP) en Bruins (ChristenUnie) over het opleggen van boetes aan een winkelier die op zondag zijn winkel niet openstelt (ingezonden 19 september 2016, kenmerk 2016Z16838).

(w.g.) H.G.J. Kamp
Minister van Economische Zaken

Antwoorden op vragen van de leden Dijkgraaf (SGP), Bruins (ChristenUnie) en Gesthuizen (SP) over de toegezegde evaluatie van de Winkeltijdenwet (ingezonden 13 september 2016, kenmerk 2016Z16457)

1

Herinnert u zich de toezegging bij de behandeling van de wijziging van de Winkeltijdenwet in de Eerste Kamer dat er drie jaar na inwerkingtreding een evaluatie gehouden zou worden?¹

Antwoord

Ja.

2

Wat is de stand van zaken ten aanzien van deze evaluatie? Worden hierbij ook uitdrukkelijk de belangen van de werknemers, de collectieve zondagsrust en de gevolgen voor kleinere winkeliers meegenomen? Op welke manier?

Antwoord

De evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet wordt momenteel uitgevoerd door een extern onderzoeksbureau. Het onderzoeksbureau neemt uitdrukkelijk de belangen van de werknemers, de collectieve zondagsrust en de gevolgen voor kleinere winkeliers mee in de evaluatie. Dit gebeurt door middel van documentstudies, interviews, casestudies en enquêtes aan gemeenten, winkeliers en werknemers.

3

Deelt u de visie dat – anders dan door de indieners van het wetsvoorstel destijds werd betoogd² – gemeenten juist heel sterk kijken naar het beleid in de omliggende gemeenten en daar hun openingstijden op afstemmen? In hoeverre is er dan naar uw mening nog sprake van een lokale afweging van belangen op basis van lokale argumentatie?

Antwoord

De belangenafweging door gemeenten omtrent het lokale winkeltijdenbeleid vormt een belangrijk onderdeel van de evaluatie. Om niet op de zaken vooruit te lopen, wacht ik eerst de uitkomsten van de evaluatie af.

¹ Kamerstuk 32 412, G, blz. 4; Handelingen Eerste Kamer, 14 mei 2013, 27-4-40.

² Aanhangsel Handelingen II vergaderjaar 2012-2013, nr. 14, item 3 p. 13: 'De heer Dijkgraaf spreekt over het domino-effect tussen gemeenten en de dwang voor een winkelier om open te gaan als een buurcollega dat ook doet. Al die dwangvrees lijkt ons niet gegrond. (...)'; Kamerstukken II, 34 412, nr. 6, blz. 6: 'De leden van de SGP, ChristenUnie en SP wijzen op de druk die ontstaat voor omliggende gemeenten om ook de openingstijden van de winkels te verruimen, indien een gemeente besluit de winkeltijden te verruimen. De indieners verwachten dat deze beïnvloedingseffecten zullen meevallen. Een gemeente kan op basis van zijn eigen afweging een keuze maken om al dan niet over te gaan tot een ontheffingsverlening.'

4

Zo niet, hoe verklaart u het dan dat in onder meer Rhenen³ 3), Nijkerk⁴ 4), Wageningen⁵, De Bilt⁶, Tytsjerksteradiel⁷, Hengelo⁸, Amstelveen⁹, Etten-Leur¹⁰, Doetinchem¹¹, Westerveld¹² en De Friese Meren¹³ juist het argument van het beleid in buurgemeenten een belangrijke rol speelt? Hoe reëel is het te veronderstellen dat deze gemeenten en gemeenteraadsfracties uniek zijn in hun argumentatie? Deelt u de opvatting dat het beleid in buurgemeenten een minstens zo sterke rol speelt in de discussie als de in vraag 2 genoemde belangen?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 3.

5

Is dan wel bereikt wat met de wetwijziging werd beoogd: de versterking van de lokale beleidsvrijheid voor winkelenstelling op de zondagen? Wordt ook specifiek onderzoek gedaan naar de mate waarin gemeenten in hun beleid rond winkelenstelling rekening houden met het beleid in omliggende gemeenten?

Antwoord

In de evaluatie wordt specifiek onderzoek gedaan naar de mate waarin gemeenten in hun beleid rond winkelenstelling rekening houden met het beleid in omliggende gemeenten. Zoals ik eerder al heb aangegeven wil ik niet op de zaken vooruitlopen. Ik wil eerst de evaluatie van de wet afwachten voordat ik een oordeel geef over of de beoogde doelen zijn bereikt.

6

Op welke wijze wordt ook de toezegging¹⁴ meegenomen hoe concreet wordt omgegaan met contracten tussen verhuurders en huurders waarin een bepaling is opgenomen dat de winkelier verplicht is om op zondag open te zijn?

³ <https://www.rhenen.nl/mozard/document/docnr/86044>, blz. 6.

⁴ <http://www.rd.nl/winkels-in-nijkerk-en-hoevelaken-mogen-op-zondag-open-1.505822>.

⁵ <http://www.omroep gelderland.nl/nieuws/2099785/Wageningen-zwicht-voor-koopzondag-buurgemeenten-een-keer-per-maand-open>.

⁶ <https://raadsinformatie.debilt.nl/Vergaderingen/Gemeenteraad/2014/30-oktober/20:00/Vaststellen-Verordening-tot-2e-wijziging-van-de-Verordening-Winkeltijden-De-Bilt-ingetrokken-door-het-college/WijzigingVerordeningWinkeltijdenDeBilt2.pdf>.

⁷ http://www.waldnet.nl/wn/nieuws/51949/Tytsjerksteradiel_krijgt_koopzondag.html.

⁸ http://www.rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=244068&_ga=1.197163500.2118632651.1473431440.

⁹ <http://www.dichtbij.nl/amstelland/regionaal-nieuws/artikel/4240143/d66-wil-ruimere-Openingstijden-voor-winkels-op-zondag.aspx>.

¹⁰ <http://www.bndestem.nl/regio/etten-leur/altijd-open-op-koopzondag-ja-en-nee-1.279752>.

¹¹ <http://www.distrifood.nl/branche-bedrijf/nieuws/2015/9/doorbraak-zondagopenstelling-dchemse-supers-10192460>.

¹² <http://www.dvhn.nl/drenthe/Winkels-in-Westerveld-zondag-open-21075103.html>.

¹³ <http://www.lc.nl/archief/Alleen-Lemmer-mag-shoppen-op-zondag-20841831.html>.

¹⁴ Kamerstuk 34 412, nr. 20, blz. 3

Antwoord

In de evaluatie worden winkeliers gevraagd of bepalingen omtrent verplichte openstelling zijn opgenomen in het huurcontract en in hoeverre dit een reden voor hen is daadwerkelijk open te gaan op zondag.

7

Wanneer ontvangt de Kamer het evaluatierapport?

Antwoord

De Kamer ontvangt de resultaten van de extern uitgevoerde evaluatie en de daarbij behorende beleidsbrief voor het einde van het jaar. In deze beleidsbrief zal ook worden ingegaan op de motie Van der Staaij C.S. (Kamerstukken II 2016/17, 34 550, nr. 21).

Antwoorden op vragen van de leden Dijkgraaf (SGP) en Bruins (ChristenUnie) over het opleggen van boetes aan een winkelier die op zondag zijn winkel niet openstelt (ingezonden 19 september 2016, kenmerk 2016Z16838)

1

Heeft u kennisgenomen van het bericht dat de Rechtbank Noord-Nederland oordeelt dat een winkelier die zijn winkel niet op onder meer zondag openstelt een boete verbeurt aan de verhuurder van zijn winkelruimte?¹⁵

Antwoord

Ja.

2

Deelt u de mening dat het de bedoeling van de wijziging van de Winkeltijdenwet was dat gemeenten de vrijheid kregen om hun eigen beleid te bepalen rond openstelling van winkels op zondag, maar dat dit nooit een verplichting kon inhouden voor winkeliers hun winkels op bepaalde tijden (en in het bijzonder op de zondagen) open te stellen?

Antwoord

Ja, de Winkeltijdenwet maakt het niet mogelijk dat gemeenten winkeliers verplichten om hun winkel op zondag te openen.

3

Herinnert u zich de motie van het lid Holdijk c.s.¹⁶ waarin onder meer verzocht is winkeliers 'de vrijheid om binnen het gemeentelijke beleid hun eigen openingstijden te bepalen, te garanderen'?

Antwoord

Ja.

4

Op welke wijze wordt door verhuurders, investeerders en andere betrokkenen gegarandeerd dat winkeliers binnen het gemeentelijke beleid hun eigen keuzes kunnen maken rond de openstelling van hun winkel op zon- en feestdagen?

Antwoord

Een dergelijke garantie van verhuurders, investeerders en andere betrokkenen richting winkeliers om een eigen afweging te maken rondom de openstelling van hun winkel op zon- en feestdagen ken ik niet. Huurders en verhuurders kunnen hierover afspraken maken in een huurcontract, afspraken daarover vallen binnen de contractsvrijheid. In hoeverre deze afspraken worden gemaakt, komt aan de orde in de evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet. Zie ook de antwoorden op

¹⁵ Reformatorisch Dagblad, 16 september 2016, (<http://www.rd.nl/vandaag/economie/winkels-paddepoel-moeten-open-op-zondag-sgp-stelt-kamervragen-1.1126646>)

¹⁶ Kamerstuk I, 32 412, K.

vragen van de leden Dijkgraaf (SGP), Bruins (ChristenUnie) en Gesthuizen (SP) over de toegezegde evaluatie van de Winkeltijdenwet (ingezonden 13 september 2016).

5

Herinnert u zich uw toezegging in de brief van 17 maart 2014 dat de Raad voor Ontroerende Zaken (ROZ) heeft aangegeven de algemene bepalingen zo te zullen aanpassen dat de verhuurder de huurder niet met een boete kan dwingen op zondagen open te gaan indien de huurder een onderbouwd verzoek heeft gedaan om niet op (alle) zondagen open te gaan en verhuurder hiermee heeft ingestemd. De verhuurder mag dit verzoek van de huurder niet op onredelijke gronden weigeren.¹⁷

Antwoord

Ja, de ROZ heeft dit bij mij destijds aangegeven.

6

Klopt de constatering dat de ROZ de bepaling over het niet opleggen van een boete als een winkelier om welke reden ook niet mee wil doen aan zondagsopenstelling niet in de algemene voorwaarden opgenomen heeft, maar slechts als een facultatieve bepaling die toegevoegd kan worden?¹⁸ Klopt het voorts dat deze aanvullende bepaling niet in de modelovereenkomst is opgenomen?¹⁹

Antwoord

Ja, beide beweringen kloppen feitelijk.

7

Zou niet veel onduidelijkheid en verwarring voorkomen kunnen worden wanneer dit alsnog door deze en andere relevante partijen wordt nagekomen?

Antwoord

Uw Kamer heeft recent een motie aangenomen van het lid Van der Staaij (SGP) c.s. (Kamerstukken II 2016/17, 34 550, nr. 21). De motie verzoekt de regering om effectieve maatregelen te nemen, zodat de keuzevrijheid van ondernemers om op zondag hun winkel gesloten te houden wordt geborgd. In de beleidsbrief behorende bij de evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet zal ik ook ingaan op de uitvoering van deze motie. Ik zal hierbij ook deze vraag betrekken.

8

Kunt u tevens aangeven op welke wijze de toezegging van de ROZ is nagekomen dat zij richting verhuurders zullen aangeven dat verhuurders de boete niet dienen

¹⁷ Kamerstuk I, 32 412, M.

¹⁸ <http://www.rede-legal.nl/blog/koopzondag-voor-de-klant-rustdag-voor-de-winkelier-leg-het-vast-de-huurovereenkomst>

¹⁹ <http://www.roz.nl/nl/roz/modellen/winkelruimte>

op te leggen voor bestaande overeenkomsten waarbij de gemeente na de inwerkingtreding van de Winkeltijdenwet (1 juli 2013) heeft besloten om meer koopzondagen in de gemeente toe te staan. De ROZ zal dit zowel via de vakpers als via de website van de ROZ communiceren?²⁰ Kunt u aangeven op welke wijze dit daadwerkelijk gecommuniceerd is en wordt, richting verhuurders en huurders van winkelruimte?

Antwoord

Op dit moment is de communicatie hierover niet terug te vinden op de website van de ROZ. Ik zal hierover contact opnemen met de ROZ en u over de uitkomsten van dit gesprek informeren in de beleidsbrief behorende bij de aankomende evaluatie van de Winkeltijdenwet.

9

Moet het toch opleggen van boetes, zeker als het gaat om gewijzigd beleid van de gemeente, niet worden gezien als in strijd met de door u gemaakte afspraken met de ROZ? Bent u tevens van mening dat er daarmee sprake is van een voorwaarde die 'onredelijk bezwarend' is op grond van artikel 6:233 Burgerlijk Wetboek (BW), dan wel 'naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar' is (artikel 6:248 BW)?

Antwoord

De ROZ stelt modelcontracten op die zij ter beschikking stelt aan de verhuurder. Het is aan de verhuurder om te bepalen of zij gebruik maakt van de modellen of niet, dit past binnen de contractsvrijheid van partijen. De afspraken tussen mij en de ROZ behelzen geen afspraak die bindend is voor derden maar betreffen het opnemen van specifieke bepalingen in de modelcontracten. Het is niet aan mij om uitleg te geven aan de artikelen 6:233 en 6:248 van het Burgerlijk Wetboek. Het is aan de rechter om te bepalen welke voorwaarden als "onredelijk bezwarend" of "naar de maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar" zijn.

10

Deelt u de opvatting dat naarmate huurders minder of geen invloed hebben op de precieze openingstijden van een winkelcentrum er sneller sprake zal zijn van zulke onredelijk bezwarende voorwaarden?

Antwoord

Zie het antwoord op vraag 9. Of er sprake is van een onredelijk bezwarende voorwaarde zal altijd afhankelijk zijn van de aard en omstandigheden van het geval.

11

In hoeverre bent u nog steeds van mening dat de genomen maatregelen 'in voldoende mate voorkomen dat winkeliers een boete krijgen indien zij op zondag niet open willen gaan'?²¹

²⁰ zie noot 3

Antwoord

De evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet wordt momenteel afgerond door een extern onderzoeksbureau. De Kamer ontvangt de resultaten van de extern uitgevoerde evaluatie en de daarbij behorende beleidsbrief voor het einde van het jaar; in deze beleidsbrief zal ook worden ingegaan op de vraag of in voldoende mate is voorkomen dat winkeliers een boete krijgen indien zij niet op zondag open willen gaan. Ik wil graag wachten op deze evaluatie alvorens uitspraken te doen of er voldoende maatregelen zijn genomen om te voorkomen dat winkeliers een boete krijgen indien zij op zondag niet open willen gaan.

12

Deelt u de mening dat er voor de (potentiële) huurders van winkelruimte veel onduidelijkheid is over de precieze voorwaarden die gelden voor openstelling van winkels, in het bijzonder op de zondagen en dat hier buitenwettelijke en wettelijke verduidelijking nodig is?

Antwoord

De Winkeltijdenwet maakt het voor gemeenten niet mogelijk om winkels te verplichten op zondag open te gaan. De precieze voorwaarden die gelden voor een verplichte openstelling van winkels moeten dan ook (al dan niet rechtstreeks) zijn opgenomen in de overeenkomst tussen de winkelier en de verhuurder. Een winkelier zal, voor hij een overeenkomst aangaat, zich goed in de inhoud daarvan moeten verdiepen. In de beleidsbrief die ik zal meesturen bij de evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet, zal ik nader ingaan op de vraag of er te veel onduidelijkheid is over de regels rondom de zondagsopenstelling.

13

Bent u bereid om in overleg te treden met onder meer de ROZ en andere relevante partijen om te komen tot een algemeen verbod of ten minste een bestendige gedragslijn om te waarborgen dat in contracten voor de verhuur van winkelruimte nooit een boete opgelegd zal worden wanneer winkeliers om godsdienstige, sociale, bedrijfseconomische of andere voor hen relevante redenen hun winkel niet op zondag open willen stellen? Zo ja, bent u bereid om dit dan op korte termijn in overleg te treden om snel duidelijkheid te bieden? Zo niet, waarom niet?

Antwoord

Op dit punt wil ik eerst de uitkomsten van de evaluatie van de gewijzigde Winkeltijdenwet afwachten. Als dat nodig is voor toekomstig beleid, ben ik uiteraard bereid om in overleg te treden met de ROZ.

14

Bent u tevens bereid om te komen tot een wettelijk verbod van het opleggen van boetes door eigenaren van winkelruimten, verhuurders, investeerders,

²¹ idem

verenigingen van eigenaren of in welke andere vorm er ook voorwaarden gesteld worden voor het niet deelnemen aan openstelling van winkels op zondagen?

Ons kenmerk
DGETM-MC / 16146072

Antwoord

Ik wil eerst de uitkomsten van de evaluatie afwachten voordat ik een uitspraak doe over de wenselijkheid van een wettelijk verbod op het opleggen van boetes voor het niet deelnemen aan openstelling van winkels op zondagen.